

اصول حسابداری ۱

(حسابداری مؤسسات خدماتی و بازرگانی)

براساس آخرین اصلاحات استاندارد های حسابداری ایران

مؤلفین:

عسکر پور رضا

مدرس و مدیر گروه حسابداری علمی کاربردی برهان نیروی

مصطفی ملکی

کارشناسی ارشد حسابداری و کارشناس حساب اداره کل امور اقتصادی و دارایی استان گیلان

محمد رضا علیرضا نژاد

مدرس دانشگاه و ذیحساب اداره کل امور اقتصادی و دارایی استان گیلان

محمد سیف نژاد

مدرس دانشگاه و معاون نظارت مالی و رئیس خزانه معین اداره کل امور اقتصادی و دارایی استان گیلان

عنوان و نام پدیدآور	اصول حسابداری ۱ (حسابداری موسسات خدماتی و بازرگانی) بر اساس آخرین اصلاحات استانداردها حسابداری ایران/ مولفین عسکر پوررضا ... [و دیگران].
مشخصات نشر	لنگرود: هنر زرین، ۱۳۹۸.
مشخصات ظاهری	۲۱۳ ص؛ ۴/۵×۲۱/۵ سم.
شابک	978-622-99648-9-7
وضعیت فهرست نویسی	فیا
یادداشت	مولفین عسکر پوررضا، مصطفی ملکی، محمدرضا علیرضائزاد، محمد سیف نژاد.
موضوع	حسابداری — راهنمای آموزشی (عالی)
موضوع	(Accounting — Study and teaching (Higher
موضوع	حسابداری — آزمون‌ها و تمرین‌ها (عالی)
موضوع	(Accounting -- Examinations, questions, etc (Higher
شناخته افزوده	پوررضا، عسکر، ۱۳۶۲ -
رده بندی کنگره	HF۵۶۵۵
رده بندی دیوبند	۶۵۷
شماره کتابشناسی	۵۸۴۴۶۰۶

تشریفات هنر زرین

اصول حسابداری ۱

مولفین:

عسکر پوررضا

مصطفی ملکی

محمد رضا علیرضائزاد

محمد سیف نژاد

ناشر: هنر زرین

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۹۹۶۴۸-۹-۷

شمارگان: ۱۰۰۰

چاپ و صحافی: شرکت چاپ و بسته بندی هنر کیلان

پیشگفتار

به نام خالق هستی، اویی که رحیم است و رحمان و سلام و درود بر محمد مصطفی و ائمه اطهارش.

به نام خدای مهربان، سابداز زمین و آسمان، خدایی که ذخیره‌ای برای مطالباتش ندارد، نه سهمی است و نه تسبیحی، شراکتی با کسی ندارد، حسابداری توری نیز ندارد، چون در نظرش ارزش‌ها یکسان است.

اصول حسابداری ۱ (حسابداری خدماتی و بازرگانی) یکی از مهمترین درس‌های دانشجویان رشته حسابداری و مدیریت همه گرایش‌ها و افراد شاغل در حرفه حسابداری است. تعداد زیادی از دانشجویان که در رشته‌های حسابداری، مدیریت، اقتصاد، مهندسی و دیگر علاقمندانی که در جستجوی درک مفاهیم مالی و پایه‌گذاری دانش حسابداری خود هستند، برای اولین بار به این کتاب مراجعه می‌کنند. علایق مشترک تمامی این افراد آن است بیاموزند چگونه اطلاعات حسابداری را بتوانند ارزیابی کنند و بر اساس آن تصمیم‌گیری نمایند. کتاب حاضر حاصل مطالعه منابع جدید و به‌روزرسانی مطالب با استانداردهای جدید و قوانین حسابداری ایران بوده است. نحوه ارائه مطالب در این کتاب بدین صورت است که با بیان هر مطلب، مثال‌هایی حل شده در ارتباط با آن موضوع برای درک بهتر ارائه گردیده است و در پایان هر فصل مسئله‌هایی قرار داده شده است تا دانشجویان از قدرت تفکر و خلاقیت خود استفاده نمایند. در پایان از پیشنهادات و نظرات اصلاحی اساتید محترم و دانشجویان عزیز صمیمانه استقبال می‌گردد.

عسکر پوررضا - مصطفی ملکی - محمدرضا علیرضائزاد - محمد سیف‌نژاد

تابستان ۱۳۹۵

فهرست مطالب

عنوان	صفحه
حسابداری در گذر زمان.....	۱۵

بخش اول: کلیات

فصل اول: کلیات حسابداری.....	۱۷
- اهمیت موضوع حسابداری.....	۱۸
- تعاریف حسابداری.....	۱۸
- استفاده کنندگان از اطلاعات حسابداری.....	۱۹
- ضرورت حسابداری.....	۲۱
- مفروضات حسابداری.....	۲۱
- اصول حسابداری.....	۲۲
- قیود حسابداری.....	۲۳
- خصوصیات کیفی اطلاعات حسابداری و گزارشگری مالی.....	۲۵
- محدودیت‌های کیفی اطلاعات حسابداری.....	۲۶
- استانداردهای حسابداری.....	۲۹
- انواع واحدهای اقتصادی.....	۲۹

بخش دوم: حسابداری مؤسسات خدماتی

فصل دوم: معادله اساسی حسابداری، تجزیه و تحلیل و ثبت رویدادهای مالی.....	۳۱
- معادله اساسی حسابداری.....	۳۲
- رویداد مالی.....	۳۳
- طرز عمل حسابداری.....	۳۳
- تجزیه و تحلیل رویدادهای مالی.....	۳۴
- سند حسابداری.....	۳۷
- دفتر روزنامه عمومی.....	۳۸
- دفتر کل و انتقال اطلاعات از دفتر روزنامه به دفتر کل.....	۳۹
- تراز آزمایشی.....	۴۰

۴۶	- بسط معادله اساسی حسابداری
۵۲	- مسائل مربوط به فصل
۵۷	فصل سوم: فرآیند تعدیل (اصلاح) حساب‌ها
۵۸	- فرآیند تعدیل (اصلاح) حساب‌ها
۵۸	- ویژگی‌های ثبت‌های اصلاحی
۵۹	- اصلاح پیش پرداخت هزینه
۵۹	- اصلاح پیش دریافت درآمد
۶۰	- اصلاح درآمدهای معوقه ولی ثبت نشده
۶۱	- اصلاح هزینه‌های معوقه ولی ثبت نشده
۶۱	- اصلاح دارایی‌های استهلاک پذیر بلند مدت
۶۳	- اصلاح حساب موجودی ملزومات
۶۴	- تهیه تراز مایش اصلاح شده
۷۰	- مسائل مربوط به فصل
۷۳	فصل چهارم: صورت‌های مالی اساسی (گزارشگری مالی)
۷۴	- مروری بر چرخه حسابداری
۷۴	- اهداف تهیه صورت‌های مالی
۷۶	- صورت سود و زیان
۷۶	- انواع حساب‌ها
۷۷	- مراحل بستن حساب‌های موقت
۸۰	- صورت تغییرات سرمایه
۸۱	- ترازنامه (صورت وضعیت مالی)
۸۲	- طبقه‌بندی دارایی‌ها و بدهی‌ها به جاری و غیر جاری
۸۳	- تهیه تراز آزمایشی اختتامی
۹۱	- مسائل مربوط به فصل

بخش سوم: حسابداری مؤسسات بازرگانی

۹۷	فصل پنجم: حسابداری مؤسسات بازرگانی
۹۸	- حسابداری خرید کالا
۹۹	- سیستم نگهداری موجودی کالا به روش ادواری و ویژگی‌های آن
۱۰۱	- انواع تخفیف‌ها و برگشتی‌های خرید و فروش کالا

- سیستم نگهداری موجودی کالا به روش دائمی و ویژگی‌های آن ۱۰۵
- تهیه صورت سود و زیان در مؤسسات بازرگانی ۱۰۹
- بستن حساب‌های موقت در مؤسسات بازرگانی ۱۱۰
- مسائل مربوط به فصل ۱۱۷
- فصل ششم: روش‌های ارزیابی بهای تمام شده موجودی کالا ۱۲۵
- روش شناسایی ویژه ۱۲۶
- روش میانگین موزون ۱۲۶
- روش اولین صادره از اولین وارده ۱۲۷
- روش اولی صادره از آخرین وارده ۱۳۲
- مسائل مربوط به فصل ۱۳۳
- فصل هفتم: حساب‌ری مالیات (حساب‌ها و اسناد دریافتنی) ۱۳۷
- مطالبات تجاری و غیر تجاری ۱۳۸
- روش‌های حذف مطالبات معوقه ۱۳۹
- روش حذف مستقیم ۱۳۹
- روش ایجاد ذخیره ۱۴۱
- روش‌های برآورد ذخیره مطالبات مشکوک‌الوصول ۱۴۱
- اسناد دریافتنی ۱۴۴
- سفته ۱۴۴
- برات ۱۴۴
- تنزیل اسناد دریافتنی ۱۴۶
- نکول (واخواست) سفته ۱۴۸
- مسائل مربوط به فصل ۱۵۰
- فصل هشتم: آیین‌نامه اجرایی مربوط به دفاتر، اسناد و مدارک و روش‌های نگهداری آنها ۱۵۳
- فصل نهم: گزیده‌ای از استانداردهای حسابداری ایران ۱۶۷
- استاندارد حسابداری شماره ۱: نحوه ارائه صورتهای مالی ۱۶۸
- استاندارد حسابداری شماره ۳: درآمد عملیاتی ۱۷۵
- استاندارد حسابداری شماره ۶: گزارش عملکرد مالی ۱۷۸
- استاندارد حسابداری شماره ۸: حسابداری موجودی مواد و کالا ۱۸۲
- استاندارد حسابداری شماره ۱۱: داراییهای ثابت مشهود (تجدید نظر شده ۱۳۸۶) ۱۸۶

- استاندارد حسابداری شماره ۱۴: نحوه ارائه داراییهای جاری و بدهیهای جاری..... ۱۹۳
- استاندارد حسابداری شماره ۱۷: داراییهای نامشهود (تجدید نظر شده ۱۳۸۶)..... ۱۹۶
- واژه‌نامه انگلیسی به فارسی..... ۲۰۴
- منابع و مأخذ..... ۲۱۳

مسابرداری در گذر امان

حسابداری قدمتی حدود ۶۰ قرن دارد. نخستین مدارک کشف شده از حسابداری به ۳۶۰۰ سال قبل از میلاد مسیح بر می گردد که یک لوح سفالینی از تمدن سومر در بابل می باشد که حاکی از پرداخت دستمزد به تعدادی از کارگر می باشد و در دوران تسلط یونانیان و رومیان به مصر نیز مجموعه های متعددی از - سابق های نوشته شده بر پاپیروس باقیمانده است. مدارک حسابداری بدست آمده از ایران نیز قدمت ۲۵۰۰ ساله دارد. در عصر هخامنشی و در دوران حکومت داریوش اول نظام مالی و پولی بر مبنای ایجاد یک رابطه ثابت بین سکه های طلا و نقره ابداع شد و همچنین در دوران تمدن ساسانی و سلجوقیان حسابداری تکامل پیدا کرد. سیستم حسابداری دو طرفه در قرون وسطی در شهرهای ایتالیا مانند فلورانس، ونیز و جنوا پیشگامان حسابداری نوین بودند، شکل گرفت. در سال های پایانی قرن چهاردهم میلادی دفترداری دو طرفه رواج پیدا کرد و در سال ۱۴۹۴ میلادی لوکا پاچیولی (luca pacioli) کشیش و ریاضیدان ایتالیایی در کتابی تحت عنوان «حساب، هندسه و اصول نسبت» فصولی را به دفترداری دو طرفه اختصاص داد، به همین خاطر پاچیولی را به عنوان پدر حسابداری می شناسند. در اواخر قرن شانزدهم تئوری که توسط سیمون استوین (simon stevin) هلندی مطرح شد، مهمترین تغییر را در دانش دفترداری به وجود آورد. بر اساس این تئوری در هر معامله باید در مقابل هر بدهکار یک بستانکار وجود داشته باشد و همچنین ضرورت تفکیک اموال شخصی صاحب مؤسسه از

اموال مؤسسه مطرح شد. وظایف جدیدی که حرفه حسابداری در این سال‌ها پیدا کرده است، نیاز به تدوین اصول پذیرفته شده حسابداری و مفروضات را ضرورت بخشید، که اولین قدم را در این زمینه کمیسیون بورس اوراق بهادار آمریکا (SEC) در سال ۱۹۳۴ میلادی برداشت و در ادامه در سال ۱۹۳۹ میلادی کمیته تدوین رویه‌های حسابداری (CAP) تشکیل شد که خبرنامه تحقیقات حسابداری (ARB) را منتشر کرد، که در حکم استانداردهای حسابداری بود و در سال ۱۹۷۳ میلادی هیئت استانداردهای حسابداری مالی (FASB) تشکیل گردید و بعد در کشورهای مختلف انگلستان، اسکاتلند، ایرلند شمالی و ... کمیته‌های مختلف دیگری تشکیل گردید. تدوین استانداردهای حسابداری مالی، دولتی، حسابرسی، ایران با تشکیل سازمان حسابرسی در سال ۱۳۶۲ به این سازمان واگذار شد و در سال حاضر ۳۳ استاندارد حسابداری مالی توسط این سازمان در نشریه ۱۶۰ تدوین شده است.